

C/2023/249

26.10.2023

Advies van het Europees Comité van de Regio's over bevordering van het potentieel en de synergieën van de Green Deal-initiatieven van de EU voor regio's en steden

(C/2023/249)

Rapporteur: Andries GRYFFROY (BE/EA), lid van het Vlaams Parlement

BELEIDSAANBEVELINGEN

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S (CvdR),

1. is ingenomen met de mogelijkheden die worden geboden door allerlei EU-initiatieven voor steden en regio's om de groene transitie te versnellen en de uitvoering van de Green Deal van de EU op lokaal en regionaal niveau te vergemakkelijken. Ze helpen de kloof tussen Brussel en lokale gemeenschappen te dichten. Het doel van dit advies is aanbevelingen te doen die de plaatselijke impact van deze initiatieven vergroten.
2. De situatie in de wereld is zeer kritiek. Er moeten oplossingen gevonden worden voor de drievoudige wereldwijde crisis ⁽¹⁾, maar onstabiele geopolitieke situaties staan dit in de weg. Fossiele brandstoffen worden gebruikt als wapen en maken de Europese samenlevingen en economieën kwetsbaar voor volatiele energieprijzen. Alleen in onze steden en regio's zullen we concrete oplossingen voor deze problemen vinden.
3. Het pad naar klimaatneutraliteit vereist een ingrijpende transformatie van regio's en steden en van de Europese economie als geheel. Het CvdR herinnert in dit verband aan het werk dat is verricht onder de politieke leiding van de werkgroep "Green Deal Going Local".
4. Lokale en regionale overheden zijn tegenwoordig steeds minder snel enthousiast te krijgen voor nieuwe verbintenissen en initiatieven, hoewel de noodzaak om de energie- en klimaattransitie te versnellen nog nooit zo groot is geweest.
5. Het CvdR wil daarom dat er minder aandacht wordt besteed aan EU-debatten over beleidsdoelstellingen van de Green Deal en planningsprocessen en meer aan de uitvoering van projecten en het uitwerken van pragmatische oplossingen in het veld. Daartoe behoort ook het overwinnen van obstakels waarmee lokale en regionale overheden worden geconfronteerd, zoals een gebrek aan personele en financiële middelen.
6. In de resultaten van de Conferentie over de toekomst van Europa wordt duidelijk prioriteit gegeven aan de groene transitie en aan de noodzaak om de rol van de lokale en regionale overheden te erkennen en tegelijkertijd de burgers bij dit proces te betrekken. Door de nadruk te leggen op transparante, open source-verslaggeving van de resultaten en de impact ervan, zal de kloof tussen de (beleids)doelstellingen en de inspanningen van burgers en lokale en regionale belanghebbenden worden verkleind. Vanaf het ontwerp van het beleid tot aan de uitvoering ervan moeten daadwerkelijke multi-level governance en actieve subsidiariteit worden bevorderd. Het is dan ook absoluut noodzakelijk dat de lokale en regionale overheden worden geraadpleegd en dat in alle wetgevingsvoorstellen rekening wordt gehouden met de regionale gevolgen.
7. Het CvdR vestigt de aandacht op de structurele uitdagingen waarmee de eilanden en de ultraperifere gebieden worden geconfronteerd als gevolg van hun kwetsbaarheid voor klimaatverandering en natuurrampen.
8. Initiatieven zoals het klimaatpact van de EU bieden burgers, met name jongeren, kansen om aan lokale en regionale projecten mee te werken en "groene" vaardigheden te ontwikkelen. Daartoe verzoekt het CvdR de Europese Commissie synergieën tot stand te brengen met Erasmus+, het Europees Solidariteitskorps en de programma's van het Europees Sociaal Fonds, en voorstellen te doen in het kader van het Europees Jaar van de Vaardigheden 2023. In dit verband zijn de lokale en regionale overheden essentieel om concrete gesprekken over vaardigheidsbehoeften mogelijk te maken en vaardigheids-
hiaten en ontbrekende instrumenten in kaart te brengen, zodat passende programma's en bijbehorende oplossingen kunnen worden ontwikkeld.

⁽¹⁾ What is the Triple Planetary Crisis? (UNFCCC).

Meer impact creëren met EU-initiatieven voor lokale en regionale overheden die de Green Deal uitvoeren

9. Het CvdR acht de grote verscheidenheid van Green Deal-initiatieven die toegespitst zijn op specifieke, maar onderling verbonden onderwerpen nuttig. Het CvdR benadrukt echter dat de wildgroei van en concurrentie tussen de initiatieven mogelijk niet leidt tot een even grote toename van hun meetbare impact, aangezien deze wildgroei het voor een bredere groep lokale en regionale overheden moeilijker kan maken om deel te nemen aan de initiatieven, die voorbehouden zullen blijven aan een kleinere groep “usual suspects” met meer middelen en een grotere capaciteit.

10. Het CvdR stelt daarom voor om de initiatieven en de regelingen voor de uitvoering ervan grondig te evalueren en te herzien. Zo kan worden nagegaan of met een vergelijkbaar budget een grotere impact kan worden bereikt door enerzijds sterkere synergieën te bevorderen, krachten te bundelen en overlappingen te voorkomen en door anderzijds een meer gebruikersgerichte, flexibele en op de behoeften gerichte aanpak te volgen, waarbij de verplichte verslaglegging wordt beperkt tot enkele essentiële indicatoren en rekening wordt gehouden met de verschillende behoeften en nationale omstandigheden van lokale en regionale overheden.

11. Het Burgemeestersconvenant heeft een transformerende uitwerking gehad op het lokale klimaat- en energiebeleid. Duizenden steden en dorpen, die meer dan 60 % van de EU-bevolking uitmaken, werden aangemoedigd om ambitieuze maatregelen te nemen.

12. Het CvdR wil dat EU-missies erkend worden als een voorbeeld van beleidsoverschrijdende geïntegreerde initiatieven, waarbij wordt voortgebouwd op het beginsel van multilevel governance. Het vraagt ook dat financiële steun wordt geboden aan een select aantal steden en regio's zodat ze een aanzienlijk experimenteel potentieel voor de ontwikkeling van prototypes bieden, een positief effect hebben en leiden tot de overdracht van praktijken en innovatie naar andere steden.

13. Voorts zouden er specifieke leeromgevingen moeten worden opgezet naar het model van de Urbact-gemeenschappen om in zo veel mogelijk steden en regio's navolging te bevorderen. Met de bestaande financiële middelen en capaciteit van de EU zou een groter effect kunnen worden bereikt als de voorwaarden voor wederzijds versterkende capaciteitsopbouw en financiële bijstand zouden worden herzien.

14. Als we van het silo-denken af willen en een systemische aanpak van beleidsontwikkeling willen volgen, moeten we op EU-niveau beginnen. Het aansturen van EU-missies is in dit opzicht een belangrijke stap voorwaarts, die ook door de toekomstige Europese Commissie op betrouwbare wijze moet worden ondersteund. Het CvdR pleit er dan ook voor de doelstellingen en reikwijdte van de EU-initiatieven beter af te stemmen op de doelstellingen van de Green Deal en deze te koppelen aan het kader van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen.

15. Bij de uitvoering van de Green Deal moet bijzondere aandacht worden besteed aan de sociale en economische gevolgen in overeenstemming met de duurzameontwikkelingsdoelstellingen. Het CvdR roept de Commissie op om de Europese advieshub energiearmoede (EPAH) te blijven steunen, goede praktijkvoorbeelden te verspreiden en richtsnoeren vast te stellen voor de uitvoering van het sociaal klimaatfonds op lokaal en regionaal niveau.

16. Er moeten structurele synergieën op lange termijn worden ontwikkeld. Zo moeten initiatieven verticaal geïntegreerd worden in nationale en regionale ondersteunende kaders voor lokale overheden.

17. Om de impact ervan te vergroten, moet deze integratie een driedelige logica volgen:

- i) financiële integratie op meerdere niveaus: afstemming van de financieringsinstrumenten, waaronder de fondsen van het cohesiebeleid, op de ondersteunende initiatieven en cofinanciering door de nationale of regionale overheden. Lokale en regionale overheden kunnen het effect van EU-initiatieven maximaliseren door de op Europees, nationaal en lokaal niveau beschikbare financiering en middelen doeltreffend te benutten en innovatieve financieringsmechanismen te verkennen, zoals publiek-private partnerschappen en crowdfunding, om de impact van Green Deal-initiatieven verder te vergroten;
- ii) operationele integratie: de inspanningen van de ondersteunende initiatieven van de EU horizontaal bundelen;
- iii) op de behoeften gerichte ondersteunende diensten en multilevel governance-integratie: lokale inspanningen opnemen in de nationale energie- en klimaatplannen, ondersteund door een structurele politieke dialoog.

18. Het CvdR verzoekt de medewetgevers een nieuw hoofdstuk over lokaal en regionaal beleid voor de Green Deal toe te voegen aan het EU-beleid, voortbouwend op de ervaringen met het Green Deal Going Local-initiatief van het Comité van de Regio's, en om het concept en de beginselen ervan in alle belangrijke financierings- en ondersteuningsprogramma's van de EU te verankeren. In het kader van dit hoofdstuk kunnen lokale en regionale overheden meer impact creëren door samen te werken en te netwerken met andere soortgelijke autoriteiten in hun regio, hun land en op Europees niveau, bijvoorbeeld door de uitwisseling van beste praktijken, kennis en expertise, en door een optimaal gebruik van middelen zodat EU-initiatieven meer effect sorteren. Ook het smeden van partnerschappen met andere belanghebbenden, zoals ngo's, bedrijven en academische instellingen, kan de impact van Green Deal-initiatieven vergroten. Het Comité van de Regio's is bereid om in de voorbereidingsfase van dit hoofdstuk alle nodige steun te verlenen en het voortouw te nemen bij het mobiliseren en betrekken van lokale en regionale overheden bij de uitvoering.

19. Het dringt aan op een aanpak die bottom-up en plaatsgebonden is, gebaseerd op flexibele kaders die op lokale behoeften kunnen worden afgestemd en de toepassing van de beginselen van het Nieuwe Europese Bauhaus op lokaal niveau mogelijk maken. Dit is een kans om de interactie tussen stedelijke en plattelandsgebieden te bevorderen, rekening te houden met de specifieke uitdagingen van perifere, ultraperifere, berg- en insulaire regio's, en grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen.

20. Een geïntegreerde en slimme monitoring van de resultaten is daarbij van belang. Er is aanzienlijke vooruitgang geboekt met de monitoring van doelstellingen inzake CO₂-equivalenten, maar er moet meer nadruk worden gelegd op intelligente monitoring om de vooruitgang op andere gebieden, zoals biodiversiteit, waterbeheer of circulaire economie, te volgen. Deze monitoringsystemen moeten volledig worden afgestemd op de nationale eisen en mogen geen extra lasten voor de lokale en regionale overheden met zich meebrengen.

21. Het CvdR herhaalt dat steden en regio's hun transitieplannen voor de Green Deal in nauwe samenwerking met de burgers, belanghebbenden en bedrijven moeten opstellen en duidelijke en concrete doelstellingen moeten formuleren. Daartoe roept het de Europese Commissie op om de steunregelingen op dit gebied, zoals het Europees klimaatpact, verder te versterken en ervoor te zorgen dat de doelstellingen die in de initiatieven worden voorgesteld, makkelijk over te brengen zijn naar het grote publiek, zoals het geval is voor het Vlaams lokaal klimaatpact ⁽²⁾ en het Klimaatpact 2.0 in Luxemburg.

Een nieuw hoofdstuk voor Europese ondersteunende initiatieven als hoeksteen van het kader voor multilevel governance

22. Het CvdR nodigt de Europese Commissie uit om het Burgemeestersconvenant op te schalen door sterkere synergieën met andere initiatieven te benutten en een nieuw kader voor multilevel governance te bevorderen. Dit opgeschaalde Burgemeestersconvenant zou het overkoepelende initiatief kunnen worden, geïnspireerd op en voortbouwend op het door het Comité beheerde Green Deal Going Local-initiatief. Het Comité staat klaar om het proces te ondersteunen en de politieke verankering ervan te waarborgen.

23. Het nieuwe Burgemeestersconvenant zou bovendien kunnen bestaan uit een modulair systeem op basis van één enkele politieke verbintenis, die vervolgens wordt omgezet in wetenschappelijk onderbouwde actieplannen die zijn toegesneden op de lokale omstandigheden, zodat tegelijkertijd lokale en regionale overheden de vrijheid krijgen om flexibel de thematische gebieden te kiezen waarop zij zich willen concentreren (mitigatie, adaptatie, energiearmoede, duurzame mobiliteit, luchtkwaliteit, waterbeheer, biodiversiteit enz.), afhankelijk van hun verschillende uitgangspunten en behoeften, om er geleidelijk andere aan toe te voegen. Een dergelijk systeem zou enerzijds goed uitgeruste lokale en regionale overheden in staat stellen om alle gebieden vanaf het begin stelselmatig aan te pakken, bijvoorbeeld volgens de aanpak van de missie voor klimaatneutrale en slimme steden. Tegelijkertijd zou dit een inclusievere aanpak mogelijk maken, waarbij ook lokale en regionale overheden die met meer structurele belemmeringen te maken hebben, participeren.

24. Het CvdR roept de Europese Commissie op om het landschap van de Green Deal-initiatieven van de EU te hertekenen om zo de onderlinge synergieën te optimaliseren en het niveau waarop de verbintenissen worden aangegaan (bijv. op basis van de initiatieven Green City Accord en Circular Cities and Regions) in dit ruimere kader te integreren, zonder daarbij de burgerbetrokkenheid uit het oog te verliezen.

25. De oproep tot politieke verbintenissen moet beter worden gekoppeld aan uitvoeringsmechanismen en directe financiering om ervoor te zorgen dat het politiek engagement hard kan worden gemaakt. In dit verband herinnert het CvdR eraan dat er systematische verbanden moeten worden gelegd tussen de ontwikkeling van plannen op het gebied van duurzame energie en klimaat van het Burgemeestersconvenant (en de potentiële toekomstige ontwikkeling ervan) en de toegang tot faciliteiten die sectorspecifieke technische en financiële bijstand bieden, zoals de advieshub energiearmoede en de European City Facility.

⁽²⁾ Het Vlaams lokaal energie- en klimaatpact is een regionaal voorbeeld waarbij 294 lokale overheden voortbouwen op het Burgemeestersconvenant. Bovendien wordt de doelstelling om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen in het pact vertaald in aantallen collectieve renovaties per 1 000 huishoudens, participatieve hernieuwbare energieprojecten per 500 inwoners, gedeelde elektrische voertuigen per 500 inwoners, één extra meter fietspad per inwoner en één (semi-)openbaar oplaadpunt per 100 inwoners. De door klimaatadaptatie gestelde uitdaging wordt uitgedrukt in één extra boom per inwoner, een halve meter brede haag of groene gevel per inwoner, 1 m³ regenwaterinfiltratie per inwoner en 1 m² hard oppervlak dat per inwoner wordt verwijderd. Om energiearmoede te voorkomen, worden collectieve renovaties vooral in de meest sociaal diverse buurten ondersteund en wordt het delen van energie met huishoudens die zelf niet kunnen investeren in zonnepanelen (omdat ze de financiële middelen niet hebben, omdat ze huren of omdat er onvoldoende dakcapaciteit is) uitgebreid. De Vlaamse overheid zorgt voor een faciliterend kader via financiële steun, gestroomlijnde monitoring, een instrument voor wijkrenovatie, beleidsdialoog over verbeteringen van de wetgeving en technische bijstand voor lokale capaciteitsopbouw van energiegemeenschappen.

26. Regionale/nationale overheden en energieagentschappen zouden kunnen helpen om de ondersteunende initiatieven van de EU op het gebied van technische bijstand en capaciteitsopbouw door te sluiten naar kleine gemeenten, landelijke en afgelegen gebieden en eilanden, zodat het inclusieve karakter ervan wordt versterkt, ook in het kader van het cohesiebeleid. Het CvdR verzoekt de Europese Commissie om structuren in de lidstaten te ondersteunen zodat zij hun eigen capaciteiten kunnen ontwikkelen om kleine steden en dorpen te adviseren, bijvoorbeeld door de coördinatoren van het convenant een sterkere rol toe te kennen en door het ManagEnergy-netwerk te benutten en uit te breiden.

27. Het CvdR houdt rekening met het specifieke DNA van elke regio en stad en vindt een “one size fits all”-aanpak niet aangewezen; er dient bijzondere aandacht te zijn voor regio's met specifieke territoriale en demografische kenmerken. Netwerken en door de EU gefinancierde ondersteunende initiatieven moeten flexibel genoeg zijn om zich aan specifieke kenmerken aan te passen en de steun af te stemmen op de lokale en regionale behoeften, met de nadruk op het scheppen van gunstige randvoorwaarden om de uitvoering te versnellen.

28. EU-initiatieven moeten synergieën versterken en profiteren van nationale en regionale initiatieven die in veel lidstaten lopen. Deze initiatieven maken vaak nauwe praktische samenwerking tussen lokale, regionale en nationale autoriteiten binnen gemeenschappelijke kaders mogelijk. EU-initiatieven zouden een heterogene bottom-upontwikkeling mogelijk moeten maken en ondersteunen en niet gericht moeten zijn op een top-downontwikkeling.

29. Het CvdR roept de Europese Commissie op te werken aan een nieuwe gemeenschappelijke visuele identiteit voor het Burgemeestersconvenant, zodat het duidelijk herkenbaar is als een overkoepelend of kaderinitiatief, en tegelijkertijd te zorgen voor samenhang en een gemeenschappelijke taal met alle andere initiatieven. Het is belangrijk om voort te bouwen op bestaande merken om de zichtbaarheid en de communicatie stabiel en doeltreffender te maken, en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de visuele identiteit van de EU sterk tot uiting komt en gemakkelijk herkenbaar is in de branding van het initiatief/de initiatieven.

30. De monitoringmethode speelt een belangrijke rol in het aanwakken van het enthousiasme en de lokale en regionale betrokkenheid en voorkomt tegelijkertijd dat het een administratieve last wordt met beperkte meerwaarde op het gebied van communicatie en de ondersteuning van lokale en regionale planning. In het nieuwe hoofdstuk van het ondersteunende kader moet de kracht van visualisatie, digitale innovatie en vertelstrategieën worden ingezet om het mobilisatie-effect te vergroten. Door inzicht te verschaffen in de voordelen van klimaattransitie voor iedereen en de vorderingen te monitoren die voor tastbare verbeteringen zorgen in het leven van Europeanen, wordt zowel het vertrouwen in de manier waarop het geld van de belastingbetaler wordt besteed als de bereidheid om bij te dragen via gedragsveranderingen vergroot.

31. De voorgestelde methode voor de monitoring van lokale en regionale doelstellingen moet gebaseerd zijn op gedegen wetenschap en op een concrete bijdrage aan de Green Deal van de EU, net zoals de nationaal bepaalde bijdragen helpen om de Overeenkomst van Parijs van de VN na te leven. Deze methode moet verenigbaar zijn met de methode die op nationaal niveau wordt gebruikt in het kader van de nationale energie- en klimaatplannen. Door dit toegankelijk te maken via een visueel intuïtief platform moet het verantwoordelijkheidsgevoel van alle lokale overheden worden versterkt, kunnen de resultaten in het nationale rapportagekader worden verwerkt, en wordt tegelijkertijd monitoring van de transitie naar klimaatneutraliteit op nationaal of regionaal niveau, overeenkomstig de bevoegdheidsverdeling in de lidstaten, mogelijk gemaakt.

32. Er bestaat geen kant-en-klare oplossing voor monitoring in heel Europa. Het CvdR stelt een validatie-, verificatie- of ondersteuningsmechanisme voor om op wetenschappelijke basis af te spreken welke bijdragen moeten worden geleverd om het lokale en regionale niveau meer te betrekken en verantwoordingsplicht te geven. Op politiek niveau moet de voortgang van deze bijdrage in elke lokale en regionale raad worden besproken, waardoor het democratisch draagvlak wordt verbreed, de transparantie wordt vergroot en dus een bredere aanvaarding door het publiek wordt bereikt, terwijl ook de participatie van het bedrijfsleven toeneemt.

33. Het CvdR wijst erop dat verdere innovaties in de automatisering van het monitoringproces door middel van satellietgegevens, kunstmatige intelligentie, digitale twinning enz. nog heel wat onbenut potentieel inhouden. Zo kunnen procedures worden vermeden die op lokaal en regionaal niveau buitensporige administratieve lasten met zich meebrengen. In dit verband verzoekt het CvdR de Europese Commissie verder onderzoek te doen naar open source en interoperabele digitale gegevensplatforms, die een sterke impuls kunnen geven tot verdere innovaties, waaronder softwaretoepassingen, die cruciaal zijn voor het welslagen van lokale en regionale klimaat- en energieprojecten. Bovendien kan dit de burgerparticipatie stimuleren en alle soorten bedrijven, waaronder ook kleine en middelgrote ondernemingen en start-ups, laten floreren.

34. Het CvdR verzoekt de Europese Commissie om de inspanningen en bijdragen van lokale en regionale overheden grondig te integreren. Dit rapportage- en monitoringsysteem moet compatibel worden gemaakt met de nationale energie- en klimaatplannen en moet duidelijke indicatoren bevatten voor lokale en regionale overheden zonder dat de rapportagelast toeneemt. In dit verband kan het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek een cruciale rol spelen door de methodologie van het Convenant aan de nationale methoden te koppelen en door ervoor te zorgen dat de actieplannen voor duurzame energie en klimaat compatibel zijn met de respectieve nationale kaders, om een solide en gegevensgestuurde multi-level governance op het gebied van energie en klimaat tot stand te brengen. Coördinatoren van het Convenant en energieagentschappen kunnen een belangrijke rol spelen in de ondersteuning van lokale overheden bij de uitvoering van deze regelingen en bij het verkrijgen van toegang tot gegevens. Ter wille van beleidsconsistentie moeten verdere inspanningen worden geleverd om de lokale en regionale overheden beter te ondersteunen bij het toezicht op en de rapportage over de voortgang bij de uitvoering van de hele Green Deal. Een eerste stap zou de harmonisatie van de kaders van het Burgemeestersconvenant en het Green City Accord kunnen zijn.

35. De Europese Commissie wordt verzocht na te gaan hoe de financiële steun (subsidies) evenwichtig kan worden verdeeld via oproepen tot het indienen van voorstellen. Zo moet vermeden worden dat slechts een relatief kleine groep steden die over voldoende middelen beschikt om de subsidieregelingen aan te vragen, wordt ondersteund. Afgezien van dit risico moet ook de duurzaamheid van het project, ook na de looptijd ervan, worden geëvalueerd en moet worden nagegaan of de afhankelijkheid van subsidies door deze inspanningen daadwerkelijk wordt verminderd.

36. In het volgende hoofdstuk van het Burgemeestersconvenant zou de planningsfase (actieplannen voor duurzame energie en klimaat, duurzame stedelijke mobiliteitsplannen) beter moeten worden afgestemd op de uitvoeringsfase, geïnspireerd op de eerste voorbeelden van de “klimaatstadcontracten” (met bijbehorende investeringsplannen) in het kader van de missie voor klimaatneutrale en slimme steden, waarbij de nadruk ligt op de financierbaarheid van de pijplijn van investeringsprojecten. Het CvdR stelt voor om lering te trekken uit de klimaatstadcontracten, naast andere initiatieven, om investeringsplannen te koppelen aan particuliere investeringen en aan financieringsstromen, en na te gaan welke mogelijkheden er zijn om in het kader van de initiatieven versnelde financieringsaanvragen voor steden en regio's te ontwikkelen. Daartoe zou ook inspiratie kunnen worden geput uit de modelprojecten voor slimme steden en gemeenschappen en de demonstratieprojecten van circulaire steden en regio's die in het kader van de Horizon-programma's worden gefinancierd.

37. De Europese Commissie wordt verzocht ook na te denken over de mogelijkheden om de behoefte aan financiële steun van de niet voor banken aanvaardbare elementen van deze plannen beter te integreren, bijvoorbeeld door in samenwerking met de Europese Investeringsbank investeringsrisico's weg te nemen (bijv. garanties voor eerste verliezen, mezzanine leningen enz.) en subsidies te verstrekken voor de meest dringende behoeften van de onrendabele delen van het plan.

38. Het CvdR verzoekt de Europese Commissie de bovengenoemde financieringsbehoeften beter te koppelen aan de fondsen van het cohesiebeleid. De komende tussentijdse evaluatie van het MFK biedt de juiste impuls. Het CvdR vraagt dat andere financiële instrumenten worden overwogen om particulier en publiek kapitaal voor lokale en regionale overheden aan te trekken, en met name om de financiële steun te koppelen aan concrete doelstellingen en resultaten, in plaats van aan het resultaat van tijdrovende procedures voor oproepen tot het indienen van voorstellen. Als organen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van medegefinancierde projecten, kunnen Europese groeperingen voor territoriale samenwerking (EGTS'en) een multilaterale, stabiele werkstructuur bieden, de continuïteit van maatregelen garanderen en het gebruik van overheidsmiddelen efficiënter maken.

39. Het CvdR roept de Europese Commissie op om via de “EU-missie voor 100 klimaatneutrale en slimme steden tegen 2030” te voorzien in rechtstreekse middelen voor steden voor de plaatselijke uitvoering van Green Deal-projecten. Steden produceren 75 % van de Europese broeikasgasemissies, maar zijn ook hubs voor innovatie en samenwerking. Daarom is op maat gesneden en rechtstreeks toegankelijke financiering, die in synergie met bestaande fondsen wordt opgezet, van cruciaal belang.

Naar een nieuwe governance van de Green Deal-initiatieven van de EU

40. Er zou één platform moeten komen, ondersteund door een goed uitgeruste backoffice, dat als aanspreekpunt fungeert voor lokale en regionale overheden die bij de uitvoering van de Green Deal het voortouw willen nemen. De verschillende initiatieven zouden onderling gekoppeld moeten worden en de lokale en regionale overheden zouden duidelijke richtsnoeren moeten krijgen voor het kiezen van hun prioritaire maatregelen en bij het overstappen van het aanspreekpunt naar de verschillende aanvullende initiatieven. Met de steun van de Europese Commissie zou het CvdR-initiatief Green Deal Going Local bereid zijn om bij te dragen aan de uitvoering ervan.

41. Het CvdR stelt voor één enkele politieke stuurgroep op te richten om de haalbaarheid op lange termijn van de multilevel-integratie verticaal (EU/nationaal/regionaal/lokaal) en horizontaal (op EU-niveau) te waarborgen.

42. Het CvdR is, als institutioneel orgaan dat de lokale en regionale overheden in de EU vertegenwoordigt, bereid om zijn werkgroep Green Deal Going Local en de kamer van nationale ambassadeurs van het Burgemeestersconvenant te versterken om regelmatige uitwisselingen met commissarissen, de voorzitterschappen van de Raad en het Europees Parlement over de uitvoering van de Green Deal in het veld en de toekomstige ontwikkeling ervan te bevorderen. Deze stuurgroep moet vóór eind 2024 operationeel zijn.

43. Het CvdR benadrukt dat de initiatieven bijdragen tot de versterking van de internationale lokale en regionale samenwerking, getuige het wereldwijde Burgemeestersconvenant en het internationale programma voor stedelijke en regionale samenwerking. Het verzoekt de Europese Commissie in dit verband de toegenomen erkenning van de rol van subnationale overheden op VN-niveau te blijven ondersteunen door deze samenwerking te stimuleren, met name in mondiale processen zoals de UNFCCC-COP's en de CBD-COP's.

Brussel, 6 juli 2023.

De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's
Vasco ALVES CORDEIRO
